Yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen / osa perusopetuksen henkilöstöstä

KH 27.10.2026 § 289
1042/01.04.00/2026

Valmistelija

Hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715, hyvinvointijohtaja Sanna Honkonen, p. 0504004799

Valtuusto on talousarvion 2025 talouden sopeuttamisohjelman v. 2025-2028 yhteydessä päättänyt, että perusopetusta järjestellään uudelleen. Toimenpidettä ja aikataulua on täsmennetty vuoden 2026 talousarvion yhteydessä tehdyssä sopeuttamisohjelman päivityksessä.

Käytännössä kustannuksia pyritään alentamaan tehostamalla toimintaa nykyisissä koulun toimipisteissä jo vuonna 2026 ja Pudasjärven peruskoulun toimipisteiden (ensisijaisesti taajaman) tarkastelu tehdään kaupungin taloudellinen tilanne huomioiden keväällä 2027 ja tarvittavat muutokset astuisivat voimaan syksystä 2027 alkaen.

Rakenteellisten muutosten valmistelussa on keskitytty selvittämään peruskoulun Lakarin toimipisteen sulkemisen toiminnallista mahdollisuutta ja säästöpotentiaalia.

Talouden sopeuttamisohjelman mukaisten perusopetukseen vuodesta 2027 alkaen kohdistuvien säästöjen mittaluokka (*kohta 14:vuodelle 2027 säästö 100 000 € v. 2026 talousarvion toimintakatteesta, vuodelle 2028 säästö 350 000 € v. 2026 talousarvion toimintakatteesta*) ei mahdollista toiminnan jatkamista ilman rakenteellisia muutoksia, millä on vaikutusta laadittavana olevaan vuoden 2027 talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan.

Kaupungin talousarviovalmistelun pohjana olevan talousarvioraamin vuodelle 2027 valmistelun lähtökohtina on käytetty tiivistetysti seuraavia lähtötietoja ja päivitettyä talouden tilannekuvaa:

- edellisten tilikausien ylijäämän vuoden 2028 lopussa tulee olla kaupungin alijäämän kattamissuunnitelman (talouden tasapainottamisohjelman) mukainen (ylijäämä 591 t €)
- ylijäämän tulee säilyä vähintään samansuuruisena myös vuonna 2029
- omaisuuden (metsätilojen) myynti päättyy vuoteen 2026 (sopeuttamisohjelman mukaisesti)
- taseen kertynyt alijäämä oli 31.12.2024 yhteensä -1 521 243 euroa. Vuoden 2025 tilinpäätöksen ennakoitua paremman 2 188 879 euron ylijäämän seurauksena yli/alijäämätilin ylijäämäksi muodostui 667 636 euroa. Vuosina 2024-2025 kaupunki myi kuitenkin omaisuutta (metsätiloja), mikä parantaa tulosta. Pääosin vuodelle 2026 ajoittuu poikkeuksellinen yrityskaupasta johtuva yhteisöverotuotto.

Vuoden 2025 hyvä ylijäämä oli positiivinen signaali myös talouden sopeuttamisen onnistumisen näkökulmasta. Käyttötalous ei ole tasapainossa, vaan talouden sopeuttamisohjelman mukaiset toimenpiteet etenkin perusopetuksen kustannusten alentamiseksi ovat edelleen kesken.

Haasteen kaupungin talouden kestävyydelle luo valtionosuuksien laskeminen n. 16 miljoonan euron tasosta noin puolella miljoonalla, mihin ei ole varauduttu alijäämän kattamissuunnitelmassa / talouden sopeuttamisohjelmassa.

Pudasjärven esi- ja perusopetusikäisten lasten määrä on laskenut edellisten viiden vuoden aikana reilulla 150 oppilaalla ja tulee laskemaan tiedossa olevan syntyvyyden perusteella vielä lisää seuraavien viiden vuoden aikana noin 240 oppilaalla. Syksyllä 2021 esi- ja perusopetuksessa on ollut yhteensä 916 oppilasta ja tiedossa olevan syntyvyyden perusteella oppilaita syksyllä 2031 olisi 518.

Pudasjärven esi- ja perusopetuksen taajaman toimipisteiden tarkastelussa ei ole kyse varsinaisesta koulun mahdollisesta lakkauttamisesta, vaan yhtenäisen peruskoulun toimipisteen mahdollisesta sulkemisesta, jonka vaikutuksia vähentää se, että toimipisteet (Lakari ja Hirsikampus) sijaitsevat erittäin lähekkäin. Mahdollisesti vapautuvien tilojen soveltuvuutta kaupungin muuhun palveluntuotantoon selvitetään.

Mahdollisessa Lakarin ja Hirsikampuksen toimipisteiden toiminnan yhdistämisessä on kyse opetuksen järjestämiseen tehtävistä muutoksista, missä vaikutukset kohdistuvat pääasiassa koulun toimintakulttuuriin, oppimisympäristöön, yhteisöllisyyteen sekä opetuksen järjestämiseen.

Muutokset voivat vaikuttaa merkittävästi henkilöstön asemaan työn organisoinnin, palvelurakenteen muutoksen ja palvelujen uudelleen järjestämisen kautta. Kyseessä voivat olla esimerkiksi työtehtävien (ml. siirrot toisiin tehtäviin), johtamisen ja/tai työtilojen uudelleenjärjestelyt.

Vaikutukset kohdistuisivat Lakarin ja Hirsikampuksen opettajiin (ml. rehtorit pois lukien johtava rehtori) ja koulunkäynninohjaajiin. Lisäksi muiden (sivukylien) toimipisteiden koulunjohtajien johtamistehtäviä voidaan uudelleenjärjestellä. Näin ollen myös he ovat yhteistoimintamenettelyn piirissä. Sen sijaan yhteistoimintamenettely ei koske muiden toimipisteiden kuin Lakarin ja Hirsikampuksen muita opettajia ja koulunkäynninohjaajia.

Irtisanomiset, osa-aikaistamiset ja lomauttaminen ovat kuitenkin tällä hetkellä pois suljettuja.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (229/2007) mukaan (poimittu oleelliset tässä tapauksessa sovellettavat kohdat):

4 §:n mukaan:

Työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

1)henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden tai näiden välisessä yhteistyössä;
2)palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;

Jos kunnan tai hyvinvointialueen talousarvioehdotuksessa edellytetään sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehdoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin kunnanhallitus tai aluehallitus tekee kunnan- tai aluevaltuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Valmistelussa ei ole irtisanomisia, osa-aikaistamisia tai lomautuksia. Lain tarkoittamia palvelusuhteiden ehtojen merkittäviä heikennyksiä ei voida sulkea pois, minkä vuoksi toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen lopullista talousarvioehdotusta.

5 §:n mukaan:

Ennen kuin työnantaja ratkaisee 4 tai 4 a §:ssä tarkoitetun asian, hänen on neuvoteltava yhteistoiminnan hengessä yksimielisyyden saavuttamiseksi valmisteilla olevan toimenpiteen perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehdoista ainakin niiden työntekijöiden kanssa, joita asia koskee. Neuvottelut on aloitettava niin ajoissa kuin mahdollista.

6 §:n mukaan:

Ennen yhteistoimintamenettelyn aloittamista työnantajan tulee antaa asianomaisille työntekijöille sekä heidän edustajilleen yhteistoimintamenettelyssä käsiteltävän asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot siten, että he voivat riittävästi perehtyä ja valmistautua käsiteltävään asiaan.

Käytännössä yhteistoimintamenettelyn mukaiset neuvottelut käydään työnantajan edustajien (hallintojohtaja sekä asiantuntijoina hyvinvointijohtaja ja johtava rehtori) sekä työntekijöitä edustavien pääluottamusmiesten kesken. Neuvottelutulos saatetaan henkilöstötoimikunnan ja edelleen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Yritysvaikutusten arviointi: ei ole

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus päättää käynnistää työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (229/2007) mukaisen yhteistoimintamenettelyn, joka koskee kaikkia Lakarin ja Hirsikampuksen opettajia (ml. rehtorit pois lukien johtava rehtori) ja koulunkäynninohjaajia sekä muiden (sivukylien) toimipisteiden koulunjohtajia.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.

Jakelu